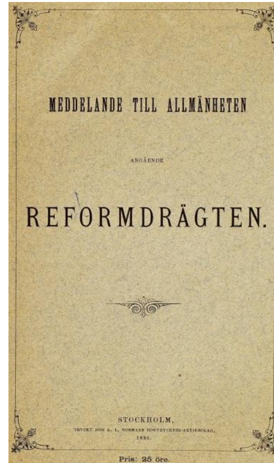

MEDDELANDE TILL ALLMÄNHETEN

ANGÅENDE

REFORMDRÄGTEN.

STOCKHOLM,
TRYCKT HOS A. L. NORMANS BOKTRYCKERI-AKTIEBOLAG,
1886.

Pris: 25 öre.

Förord till den elektroniska utgåvan

Verket tillhör Kungl. Biblioteket och har scannats där. Det anpassades och OCR-tolkades för Projekt Runeberg i mars 2016 av Bert H.

Meddelande till allmänheten

angående

Reformdrägten.

Idéen med reformdrägten är hufvudsakligen att söka tillfredsställa ett länge och ganska allmänt kändt behof af en klädedrägt, som skulle frigöra oss från parisermodets tvångslagar genom att gifva förslag till en drägt, hvilken, utan att vara oskön, skulle fylla behofvet af *ändamålsenlighet, sundhet* och *sparsamhet.*

Reformdrägten kan, allt efter den utstyrsel man vill gifva densamma, användas till fest- och arbetsdrägt, sällskaps- och hemdrägt samt res- och sommardrägt.

Såsom hvardags- och arbetsdrägt fyller reformdrägten behofvet af *ändamålsenlighet* genom att ej fordra några

draperier, rosetter eller annat onödigt bjäfs, hvilket allt är till hinder vid ett verkligt arbete.

Derigenom, att reformdrägtens snitt aldrig vexlar till sin grundform, eger man alltid en klädning »man kan gå i», som damerna bruka säga. För dem, som anlägga reformdrägt, finnes intet befallande mod: den kan göras med många variationer, och de kvinnor, som förstå dess idé, hafva antagligen högre intressen än toilettens, än jägtandet efter omvexling och grannlåt.

Reformdrägten är lämpad efter nutidens behof, efter allt godt och skönt, som nutidens industri i den vägen erbjuder.

En annan praktisk sida eger reformdrägten deri, att den är lätt att inpacka i reskoffertar, kan läggas slät ochtager liten plats, fördelar, som draperade och med yfviga garneringar försedda kläder icke hafva.

Genom att uppdraga bakvåden öfver axlarne, fyller togan behofvet af mantilj, schal eller lätt öfverplagg och tager sig särdeles bra ut. Det på denna del anbragta garnityret, som bör tagas smalare än på framvåden, dels för stilens karakter, dels för billighetens skuld, bör sys särdeles omsorgsfullt, så att afvigsidan kan med all beder visas. Detta gäller dock mest om sidorna, ty garnityret på den upplyftade bakvåden vikes utåt, så att det likt ett uppslag pryder det sålunda bildade öfverplagget.

Reformdrägten fyller behofvet af *sundhet*, enär den gör det för helsan så skadliga snörlifvet obehöfligt: lifvet på drägtens underklädning är nämligen alldeles åtsittande och fyller således det berättigade behofvet af stadga kring lifvet. Det är dessutom nedsvängdt öfver höfterna, mer framåt, mindre bakåt, dels för att icke genom den dervid fastrynkade kjortelns tyngd belasta de mellan bröstkorgen och höftkammen belägna, ömtåliga, inre delarne, såsom lefver, magsäck och mjälte, dels ock för att ej åstadkomma för stor fyllighet vid togans och lifbältets påsättande. Den släta, lagom vida kjorteln är medelst djupa rynkor på afvigsidan fastsydd vid lifvet; rynkorna dragas glesare framåt, tätare bakåt, hvarigenom vinnes tillräcklig fyllighet på den plats, der tournyren vanligen herrskar. Kjortelns öppning är framtill, der äfven lifvet knäppes till midten af bröstet, hvarifrån det högra framstycket går öfver åt den venstra sidan och knäppes der med hakar och hyskor, eller hellre med knappar, enär hakar ofta fastna och göra obehag vid påklädningen. Fodret derunder knäppes ända upp i halsen för att ej underklädningens knappar skola bli synliga i togans bröstöppning samt för att bereda bröstdelen mer värme. För att ej hindra armmusklernas fria rörelser böra ärmarne vara tillräckligt vida samt skäras högt upp öfver skuldran på yttre sidan. Underlåtes detta, råkar togan vid armens uppåtsträckning äfven lätt i oordning. Ärmarne böra för värmens skuld fodras med ylle eller vadderas från axelrynkningen nedåt armen.Reformdrägten fyller äfven behofvet af *sparsamhet*, om man utgår från den synpunkten, att det varaktigaste tyget, om än dyrare, dock i längden blir billigast. Till denna drägt väljes helst ett godt, varaktigt tyg, som har den fördelen att både i sol och regn tämligen väl bibehålla sin färg och sitt ursprungliga utseende. (Se vidare boken »Reformdrägten», sid. 135.)

Togan, drägtens öfverklädning, utgör på en gång dess prydnad samt bidrager till dess bekvämlighet. Togan är drägtens prydnad, emedan på densamma kan anbringas det garnityr af broderier, band eller sammet m. m., som i förening med sjelfva tygets beskaffenhet gör drägten till res-, hem- eller sällskapsdrägt. Togan är hygienisk och bekväm, emedan underklädningen vid påkommande trötthet eller illamående kan uppknäppas framtill i skydd af togan och det tillhållande bältet, som efter behag kan vidgas.

För mycket magra personer bör togan rynkas eller veckas från halsen och nedåt samt äfven bakåt, så vida detta kläder figuren. Den kan också rynkas på axlarne och förenas medelst axellappar, eller sammanföras i några veck och ihopfästas med hakesmycken, eller fästas vid besparingslinningar, som vanligt är på bluser; likaledes kunna rynkorna eller vecken fastsys vid en smalare linning. De- båda styckena förenas då medelst spännen eller smycken, eller sammansnöras helt enkelt med några maljor, hvilket senare sätt dock är obekvämt, om man ej kan hjelpa sig sjelf vid påklädningen. Gör man togan öppen öfver axlarne, behöfves ej bröstöppning, enär plagget då med lätthet kan påtagas.

Togan kan äfven förses med en fyrkantig eller något afrundad urringning. I underklädningen kan insättas en urringningen motsvarande s. k. »modestie» eller någonting liknande orsakullornas »halsklä», eller ett broderadt

bröststycke i förening med halskrage.

För mycket korta eller feta personer kan togan rynkas i halsen, men då låter man ej bältet tillhålla de kringlifvet bildade vecken, utan för det genom några på sidorna anbragta hål och knäpper det under togan; sedan kan en tung, kedjeaktig gördel, (se festdrägtens plansch, boken Reformdrägten) fasthakas från höger till venster. Togan kan äfven göras öppen till lifvet, och garnityret, om det består, af band eller broderier, sättas längs figuren från halsen ned till togans nedra kant; den togan omgifvande kanten besattes både nedtill och i sidorna med smala snedremsor, som i färg öfverensstämma med främre bården. För kortare, mer korpulenta figurer kan äfven randigt tyg (på längden) med fördel användas till toga, liksom slät toga kan bäras till randig underklädning.

För magra personer är tyg med måttligt stora ornament, t. ex. de goda persiska motiven, mycket fördelaktigt, då togan garneras med fransband eller fransar (assyrisk, persisk stil), hvilka dock ej få påminna om möbelgarnityr. När dylika begagnas, vore särdeles vackert att drapera togans framvåd, som i detta fall skäres vidare och fästes i den ena sidan medelst en hake vid bältet; den andra sidan hopsys.

Till *sorgdrägt* garneras togan med krusflor.

På det bestämdaste afrådes från att till denna drägt använda storrutigt eller storblommigt tyg.

***

Som *arbets*- eller *hem*drägt sammansattes reformdrägten helst af tvänne färger. Vackrast är underklädningen röd, öfverklädningen mörkblå. Eger man tvänne drägter, en blå och en röd, kan toga och underklädning vexla, och sålunda erhåller man fyra olika ombyten. Sammansättes drägten på ofvannämnda sätt, behöfves egentligen intet annat garnityr än togans kantning; den röda färgen verkar i båda sammansättningarna så prydligt och ädelt, som önskligt är, dock beror mycket på beskaffenheten och färgerna af de tyger, som sammansättas; vigtigt är att det blå ej väljes alltför mörkt. De röda färgerna äro äfven hvarandra mycket olika; konsten är att välja den för hvars och ens utseende bäst passande färgen. Den röda färgens förträfflighet till hemdrägt bör påaktas, derför attden är den skönaste, den mest praktiska samt i viss mån den helsosammaste. Dess skönhet kan väl icke behöfva motiveras. Målande konstnärer säga: »Det finnes blott en färg och den är röd.» Den är praktisk, emedan den alltid ser ren ut samt ej är så mottaglig för fläckar, och livad slutligen beträffar dess hygieniska värde, verkar den upplifvande genom den känsla af glädje och hemtrefnad den inger. Häruppe i den gråa, kalla norden, borde vi mer än annorstädes ifra för begagnandet af färger, icke råa och stickande, utan värmande och glädjande, vid hvars åsyn målaren längtar att måla, skalden och tonkonstnären att dikta: med ett ord vi borde försöka om icke färgens trollmakt skulle kunna verka lifsglädje äfven häruppe under de långa månader solen ser snedt på oss. Den, som har sitt arbete hufvudsakligast utom hemmet t. ex. å bank, kontor eller i handel o. s. v. gör dock klokast i att bära mörka, mindre i ögonen fallande färger, men bör deremot begagna färgrika garnityr till krage och uppslag på ärmarne, endera slät sammet eller broderier af varaktig beskaffenhet.

I *festdrägten* är motivet af toga och underklädning äfven begagnadt, men här hafva draperierna kommit till sin fulla rätt och på sin rätta plats, ty från den stund festdrägten påklädes, afsäger man sig arbetet, då skall man njuta af en annan slags lifsglädje, och då får man bjuda till att se så bra och ståtlig ut som möjligt. Hvardagslifvets rastlösa sträfvanden, de på arbetsuppgifter riktade, allvarliga tankarne bör man helst lemna hemma och medtaga blott de glada, och här är derför tid att framträda i stilfullt draperade kläder, hvilka, som vi redan nämnt, äro opraktiska till arbets- och hvardagsdrägt (se festdrägtens plansch, »Reformdrägten»). Festdrägten bör sys af stoffer af bästa beskaffenhet t. ex. mjukt ylle såsom kachemir, samt siden, atlas och äfven sammet. Skönhetskrafvet yttrar sig äfven här i broderier, hvilka lätt kunna i praktiken utbytas mot enklare anordningar såsom väfda bårder, spetsar, släta kantningar o. s. v. Denna drägt är vald i så ren och ädel stil att den under modets mest bizarra skiftningar bör kunna framstå smakfull utan att sticka af.*Sällskapsdrägten* skiljer sig från hemdrägten endast deri att den tillverkas af dyrbarare tyger, kachemir eller siden, då jemväl vissa delar såsom bård på kjortel och toga kunna bestå af broderier, sammet eller plysch. Äfven kan till drägten begagnas ett bälte af sammet med snibb bak och fram i samma färg som garnityret, hvilket bälte kan prydas med snörmaljor af

silfver eller annan metall; det snöres löst samman med en silfverkedja eller snodd. Detta dyrbara garnityr kan med fördel ersättas af de snörmaljor i medeltidsstil, som förfärdigas i Leksand i Dalarne. Detta bälte ger åt hela drägten en viss elegans och höjer dess utseende. De, som föredraga ett mer tillsittande klädningslif och en draperad kjortel, kunna göra sällskapsdrägten i samma stil som festdrägten, ehuru utan släp och med långa ärmar.

Sommardrägten kan göras af perkal, bomullstyg, linne eller lätt, tunt ylle samt prydas med broderier och spetsar. På sommardrägten sneddas icke togan i sidorna så mycket som på den i Handarbetets Vänners lokal utstälda modelldrägten, utan är bäst att, dels med afseende på tvättningen, dels på den karaktär, som de derå anbragta broderierna utvisa, göra sidorna så raka som möjligt, hvarigenom en större veckrikedom ernås, något som det tunnare tyget väl behöfver. Sommardrägten kan äfven göras med foderlif och en med lifvets sidor hopsydd toga med eller utan ärmar. Finnas dylika, böra de vara lagom vida, slutande på halfva underarmen med ett smakfullt broderi och en spets; samma utstyrsel anbringas på krage och togans nedre kant, samt smalare broderier i sidoöppningarne och på bakvåden, hvilka äfven kunna kantas i öfverensstämmelse med broderiernas färger. Reformdrägten lämpar sig särdeles väl till sommardrägt på grund af sin enkelhet i snitt, hvarigenom den är lätt att tvätta och stryka.

***

Den som finner det för varmt i de dubbla plaggen, underklädning och toga, eller vill kunna löstaga kjorteln från lifvet, eller trifves bäst i trikålif som t. ex. gymnaster m. fl. kan göra kjorteln kort med en s. k.besparingslinning, fastknäpt vid ett lågt foderlif, uppburet af hängslen. Bröstöppningen göres då så lång som behöfves för att drägten lätt må kunna påtagas. Garnityret kan ordnas efter hvars och ens uppfattning af hvad som är billigt, praktiskt eller skönt. Tyget bör helst tagas af lätt och varaktigt ylle och i färger efter hvars och ens smak och omdöme. Till en dylik drägt rekommenderas som underkläder den moderna engelska modellen, ett plagg, utgörande på samma gång benkläder och kjortel.

Reformdrägter kunna äfven förfärdigas af äldre klädningar samt af olika färger och nyanser. Reformdrägten lämpar sig bättre än de flesta andra klädningsmodeller till sammansättningar, emedan dessa senare just utgöra en väsentlig karaktär i denna stil, som består af öfver- och underklädning. Dessa sammansättningar måste dock göras med urskiljning och smak.

***

För att till en början icke stöta den allmänna smaken anordnades *den första reformdrägten*, den i Handarbetets Vänners lokal utstälda modellen, enfärgad och mörk. Som kläde är för tungt att tjena drägtens ändamål förfärdigades modellen af Cheviot, det på en gång lättaste och fastaste af alla klädningstyger.

De på denna modell anbragta *broderierna* äro hållna i romansk stil. De äro gjorda af sammet, samt ej broderade på tyget, utan applicerade på kläde för att kunna vid behof borttagas eller flyttas. De äro fastsydda med täta öfverkast, alla konturer äro prydda med snodder af helsilkekordonnet; dessa snodder äro äfven med största omsorg fastsatta. Det inre af ornamentet har en spetslik botten af svart grenadin, som äfven kan utelemnas (se vidare bilagan).

Bältet å den utstälda modelldrägten består af ett underlag af skinn, öfverklädt med sammet och prydt med spänne och beslag, samt en vidhängande väska, allt i gammal stil. Bältet bör ej göras bredt, emedan lifvet derigenom ser kortare och tjockare ut, något som ju bör undvikas om drägten skall vara på en gång bekväm och ej missklädande. Som nu ett bredt bälte icke i någon mån — åtminstone icke på en normal kropp — ökar drägtenssundhet, är ej skäl att bära ett sådant. Bälten af skinn och tyg kunna lika väl användas som dylika af sammet, dock afrådes från att rundt omkring lifvet besätta bältet med metallsirater, hvilket visserligen tillhör en gammal stil, men bidrager till att göra midjan tjockare.

I afseende på *smycken* torde följande beskrifning vara af intresse för dem, hvilka ej varit i tillfälle att se de förgylda silfverprydnader, som finnas å modellen anbragta.

Halssmycket består af tvänne stora, runda fibulor, försedda med hakar, sammanhållna af en tjock, vriden silfverkedja, för att efter behag kunna vidga eller sammandraga halsöppningen.

Bältets spänne består af en fibula, liknande den i halsöppningen; bältets ena ända är försedt med beslag och fasthållen medelst en på bältet sittande flyttbar hylsa.

Väskan fastsättes på bältet i en äfvenledes på detsamma anbragd, löpande hylsa, försedd med en ring, i hvilken väskan är fästad medelst dubbla vridna silfverkedjor, sinsemellan förenade med ett klöfverbladformigt smycke. Dessa kedjor äro fastade i tvänne å väskan fastsydda, prydligt arbetade, ciselerade ringar. Ett knäppe i form af en sköld, prydd med upphöjda ornament, är anbragdt å väskan.

Sex stycken förgylda silfverknappar i filigramsarbete pryda ärmarnes uppslag.

Det snibbiga bältet är försedt med 14 st. maljor af silfver i form af små sköldar, prydda med förgylda kungliga kronor; bältet sammanhålles medelst en 2 alnar lång, väl arbetad kedja af fint silfver.

Hela detta garnityr är sammansatt af gamla allmogesmycken samt hållet i medeltidsstil.

Till reformdrägten kunna föröfrigt begagnas smycken i alla stilar och af alla slag, blott de äro smakfulla och sinsemellan öfverensstämmande, hvilket ju hvarje kvinna med omdöme alltid är angelägen om.

Beträffande ytterplagg, hattar och kappor, ställas på dem samma fordringar som på den drägt, vi bära inomhus: ändamålsenlighet och smakfullhet.

***Vid reformdragtens *tillklippning* bör iakttagas, att togans axelkant infaller der ärmsömmen öfver skuldran börjar.

Togans axelsömmar böra smyga sig vackert upp emot underklädningens krage, så att axellinien blir hel och välformad.

Kragen göres efter smak, hög eller låg, allt efter som den befinnes klädsam, samt öppen fram, så att struphufvudet är fritt. Klädningen skäres högre eller lägre i halsen, allt efter smak och vana.

Togans sneddade sidor böra, för att undvika den på lösare tyg lätt uppkommande hängsnibben, på afvigsidan skos med en rak, 3 tum bred remsa af tyget.

Genom att ringas öfver höften faller togan bättre efter figuren.

Sammetsbården på kjorteln sättes ej alldeles i kanten, hvilket ju vore mindre praktiskt.

Till reformdrägten åtgår:

Af tyg, som är 3 fot 6 dec.-tum bredt, om måtten äro följande:

Kjortelns längd.............................. 3 fot 5 tum 28 linier.

» vidd................................... 10 »

Togans längd................................ 4 » 1 »

» vidd baktill........................ 4 »

» » framtill, rynkad i halsen.......;... 4 »

» » » slät....................... 3 » 7 »

Dragtens lif och ärmar....................... 4 »

alltså åtgå alnar tyg........................12; af tyg, som kostar

1,50 alnen, 7/4 bredt, blir priset......................... kr. 18,00.

Öfriga omkostnader:

Till skoning, 1 fots höjd, åtgå 5 fot .... » 0,75.

» kantband » 5 alnar...................... » 0,60.

» ylleärmar och liffoder » 4 » à 1,25............... » 5.00.

» *garnityr* af ylleflätganser och yllegansbroderier, agraffer med knappar och snören af silke samt snörmaljor från Dalarne, omkring........................... » 8,00.

» *snörskärp af sammet* åtgår 3/4 aln à 5,00............. » 3,75.

I sömmerskelön » .... 6,00.

Summa kr. 42,00.

***

En *elegant sällskapsdrägt* kan göras till ett pris af 58,75.

Tyg till klädningen à 3 kronor alnen, dubbel bredd, 10 alnar, kr. 30,00.

Garnityr: bård nedtill, krage, uppslag, snibbälte, 5 alnar à 4 kr. » 20,00.

Sybehör... » 2,75.

Sömmerskelön.. » 6,00.

Summa kr. 58,75.

***Priset å den i Handarbetets Vänners lokal utstälda modellen till reformdrägt, apterad till sällskapsdrägt, visar sig enligt nu inkomna räkningar vara:

Sömmerskeräkning, inbegripet tyger: sammet och cheviot., kr. 99,62

Broderier.. » 76,88.

Summa kr. 176,50.

Som närmare upplysningar må härmed meddelas, att *drägten* är

förfärdigad af fröken A. Lundin af tyg till 4,25 alnen... kr. 42,50.

af sammet, 4½ aln, » 9,00 » » 37,12.

arbete jemte sybehör beräknadt till .... » 20,00.

att till broderiet är användt 2 5/3 aln sammet af samma qvalité » 23,63.

samt snoddar af äkta helsilke cordonnet..................... » 13,25.

Till brodösen, fröken A. Schröder.......................... » 30,00.

Tofsar till väska, sybehör, mönster, uppritning, utklippning

(*obs.:* häri inräknas väska och bälten enligt tvänne

modeller)... » 10,00.

Summa kr. 176,50.

Således är denna drägt alltigenom, af material af bästa beskaffenhet, blir derigenom varaktig och, då hänsyn tages till dessa förhållanden, äfven i längden en billig klädning.

Härtill komma smycken enligt särskild gjord ritning och under konstnärligt öfverinseende förfärdigade af silfverarbetaren Törner kr. 70,00.

Sammanställes ofvanstående siffror och meddelanden, framgår deraf, att kostnaden för modellen till

reformdrägten, sådan den fullt färdig, med broderier och smycken, i Handarbetets Vänners lokal finnes för allmänheten tillgänglig, utgör...................... kr. 236,30.

Summa kr. 236,00.

***

För de många, som hysa verkligt intresse för denna sak, må härjemte tillfogas följande fullt tillförlitliga uppgifter:

Denna drägt kan kopieras i billigare kvalitéer, inberäknadt sömmerskelön, 3 dagar à 2 kr. per dag,

med broderier, till ett pris af.......................... kr. 100,00.

utan broderier, med slät sammetsbård, äfven på togan..... » 60,00.

En klädning af tyg à 2 kr. aln, äfven prydd med sammet, » 35,75,

garnerad med breda, genombrutna ylleband................ » 30,75.

En klädning af tyg för 1,50 per aln med enkelt gansbroderi » 27,00.

En d:o » » 0,50 » » garnerad med ylleband

eller patentsammet » 15,20.

Till reformdrägten kan äfven användas garnityr af plysch à 3 kr. alnen.

Till bård på kjorteln, 1 fots höjd, åtgår, tjoget taget på raka leden, 2½ aln; till bård på togan, lika bredd fram och bak, samt kantningrundt omkring och i halsen, 2½ aln, — tillsammans 5 alnar à 3 kr.,

kr. 15,oo.

Om en tum hög sammet tages, åtgå 14 tum .... » 3,00.

» » » » plysch » » » » .... » 3,00.

Uppslag och krage af fin sammet.......................... » 2,50.

Några ord om hvad som menas med en billig klädning.

Om man till en reformdrägt köper tyg à 50 öre alnen, fordras

12 alnar.. kr. 6,00.

Sömmerskelön... » 6,00.

Garnityr af patentsammet, 1 aln à 1,50............. » 1,50.

Sybehör och foder.................................... » 1,70.

Summa kr. 15,20.

Denna klädning räcker, d. v. s. kan hållas snygg, se ordentlig ut, högst tre månader af året, om den dagligen begagnas under verkligt arbete. Alltså måste en sådan klädning anskaffas 4 gånger om året, således 15,20 x 4 = 60,00.

Följaktligen blir priset för en sådan klädning enligt dessa billighetsprinciper årligen .... kr. 60,80.

Köper jag deremot ett tyg för 2 kr. alnen, som är 7 qvarter bredt,

åtgå 11 alnar... kr. 22,00.

Garnityr af sammet à 1 kr. alnen, 5 alnar......,........ » 5,00.

Sybehör, skoning och liffoder........................... » 2,75.

Sömmerskelön.. » 6,00

Summa kr. 35.75.

Denna klädning kan hålla sig i godt stånd två, till och med tre år. Nu frågas: hvilken af dessa klädningar är en billig klädning?

*

Bilaga.

Om gammalnordisk stil å reformdrägtens broderier.

Åtskilliga reformvänner hafva varit af den åsigten, att reformdrägten nödvändigt måste garneras med ett broderi af *ormslingor* för att få ännu större rättighet att kalla den nordisk.

Vid realiserande af idéen hopade sig emellertid alltför många svårigheter häremot, icke minst den, att bruket af reformdrägten härigenom skulle i väsentlig grad inskränkas.

Med afseende härå kunde man ej annat än låta stilen på garnityret öfverensstämma med de smycken, som en och hvar i vår tid lättast kan anskaffa.

Som nu i handeln bjudes oss medeltidssmycken i mängd, fann man klokast att rätta garnityret derefter. Äfven bjuder nutiden på utmärkta smycken i renaissancestil.

Ett annat skäl, hvarför modellen icke smyckats med ormsirater, är, att denna stil är den allra svåraste att bearbeta. Ornamentister och vetenskapsmän äro derom eniga. »Men de äro så vackra, dessa gamla slingor arbetade i metall, der de ligga i lådorna på vårt museum — hvarför kunna de då icke bli lika vackra, sydda på en klädedrägt?» Hufvudsakligast derför, att de, använda på drägter, hvarken böra eller kunna göras så i alla detaljer fina. De måste förstoras, och detta utgör svårigheten. För att i alla detaljer träffa de rätta proportionerna för en till drägten passande bredd på ornamentet, måste dess hufvudform, som är ormens kropp, förstoras. Denna form är vanligen en kringleaktig, hvars alla linier måste med enahanda färg följas och blir då lätt alltför långdragen, klumpig och osmaklig; och så vilja vi ju icke ha ett ornament, utan så vackert som möjligt.

En annan skönhet än *proportionens* är *reliefens*. Den bör icke efterhärmas i garn, silke, sammet eller kläde. Detta blir osköント, barockt.

Ett broderi af ormslingor är det mest arbetsamma.

Men härmed är icke sagdt, att man för all framtid uppgifvit hoppet att pryda reformdrägten med ormslingor. Men förslagets framgång berodde i väsentlig mån på, att man började med försigtighet, och detta så väl af estetiska som praktiska och ekonomiska skäl. I närmaste framtid torde ett modellbroderi med motiv af ormsirater blifva utarbetadt.

Fotografier af **reformdrägten** i 3 olika upplagor finnas att köpa hos »Handarbetets Vänner», 15 Brunkebergstorg.

På samma ställe erhålles maljor, tillverkade i Leksand à 65 öre dussinet samt mönster till broderier för sällskaps- och festdrägt.

*

Till **reformdrägten** finnes bos Handlanden Holtz, Brunkebergstorg 7, vackra genombrutna yllemohairband att garnera såväl kjortel som toga. Dessa band finnas i flera bredder, äro nya för säsongen och säljas till ett pris af 50 à 75 öre pr aln.

*

Hos H. C. Drewsen, Drottninggatan 10, kan på beställning fås snörmaljor af nysilfver i medeltidsstil, försilfrade à 3 kronor dussinet, delvis förgylda à 4:50 dussinet.

*

Fröken Sofie Lund, Drottninggatan 6, samt fröken Pauline Rosenholm, Drottninggatan 74, hafva lofvat tillhandahålla hattar passande till **reformdrägten**.